

מתחילת העיבוד ועד סופו⁽¹⁵⁾.

יא. ניעור העורות בתוך בריכות הסיד אף שביסודה הוא ממלאכת העיבוד⁽¹⁶⁾ מ"מ אין צריך שיהי' בכח גברא⁽¹⁷⁾, לכן אם הכנים בתחילה לתוך הסיד לשמה ובאמצע מפעיל לשמה את מכונת הניעור אין לפסלו מעיקר הדין⁽¹⁸⁾, אך לכתחילה ראוי לעשות כל שלבי העיבוד ע"י פעולת ישראל לשמה⁽¹⁹⁾.

יב. ומכל מקום אם הרבה ידים ממשמשים במעשה העיבוד אין לסמוך על מה שניתן לסיד בתחילה לשמה⁽²⁰⁾, ובפרט אם נעשה ע"י אנשים שאין

בזמנינו הוא ממש מיסודי העיבוד, וראה עוד בסמוך.

לד. שבט הלוי שם דגבי עיבוד העור אין רמו כתורה על מעשה העיבוד שצריך שיהי' ע"י כח גברא, ושאינו מטוהית ציצית שהחמירו בו כמה פוסקים דכתיב גדילים תעשה לך דמשמע שהקפידה תורה על העשי' אבל בעיבוד אין מקור לזה, ולכן אין לפסלו. וראה עוד לעיל סעיף ג' וכהערות.

לו. שבט הלוי שם.

לא. שם, דמחשיבות המצוה לעשות בעצמו לכתחילה, דבאמת דעת הפוסקים דעלינו להחמיר בעיבוד לשמה מתחילת העיבוד ועד סופו בכל הפעולות המשתנות, ובודאי גם ההשראה של קדושה עולה ע"י פעולת ישראל כשר לשמה בכל שלבי העבודה, ע"כ בודאי יש ענין נכבד להתעורר כזה בדרך זריזות ולכתחילה כי חובבי מצות תו"מ הקונים היום כודאי מבקשים המובחר והלכתחילה [וע"ש דתיקון העולם להרגיל שיהיה השגחה על עיבוד העורות, ומדרך הנהגת היראים שאין ליתן השגחה על דיעבד, ע"ש, ולהלן סי"ג].

לח. ע"י במק"מ יו"ד סי' רע"א סקט"ו, ובמכתב מרן הגר"ז מבריסק זצ"ל

הי' לשמה רק באמצע, וע"ע בשו"ת שבט הלוי ח"א סי' ו' וח"י סי' קע"ג וקע"ד דלשמה דעיבוד עורות אינו דומה ללשמה דקדשים שהוא פסול בעצם, משא"כ לשמה דעיבוד אינו אלא משום גדר הזמנה כדמוכה כש"ס סנהדרין מ"ז, וא"כ כל שנעשה פעם אחת בהזמנת לשמה סגי, ולכן אם נעשה תחילת העיבוד לשמה שכבר חל תורת הזמנה לשמה אין פוסל מעיקר הדין עכ"פ מה שלא נעשה לשמה באמצע, והוא ק"ו מדין הט"ו [המובא להלן סעיף הנ"ל] באופן שלא נעשה התחלת העיבוד לשמה ונעשה הסוף לשמה דמועיל לדעתו וכהסכמת הביה"ל הנ"ל והגאוי מהר"ם כנעט דמהני דיעבד עכ"פ, **אטוה לתחילה יש להחמיר** שיהיו כל העשיות שבאמצע לשמה.

לג. שבט הלוי שם, וראה עוד בסעיף הסמוך וכהערה שם.

לד. יעויין בשבט הלוי ח"י סי' קע"ג שיש בניעור העורות שני מטרות, א, כדי שלא ישקע הסיד בתחתית הבור והעורות למעלה יהיו רק במים צלולים ואז אפשר שיתרקבו. ב, שע"י הניעור נספג היטב כח הסיד בפנימיות העור, וא"כ פעולת מכונת הניעור

להם נאמנות⁽²²⁾ ויתכן שהוסיפו עורות אחרים או החליפו באחרים שלא נעשו כלל לשמה⁽²³⁾.

יג. ועל כן נחויץ להעמיד השגחה במקומות שמעבדים העורות לכתיבת סת"ם⁽²⁴⁾. יד. לא עשה תחילת העיבוד לשמה, יש מקילין אם סוף העיבוד נעשה לשמה⁽²⁵⁾, ויש מחמירין בדבר⁽²⁶⁾. ולכתחילה יש להחמיר שיהיה לשמה מתחילה ועד

להלכה, וע"ש עוד דמדרך הנהגת היראים שאין ליתן השגחה על דיעבד. וראה בס' מרכה חיים ח"ב בארוכה בדיני עיבוד הקלף והרצועות ובאופני העיבוד בזמנינו, ומ"ש מרן שליט"א בראש הס' שם בחיוב ההשגחה על עיבוד העורות.

מב. כ"ה דעת הט"ז ביו"ד שם סק"ג דמ"ש בשו"ע בתחילת העיבוד לא בא למעט בסוף העיבוד דאדרבה מצינו בכ"מ שאין המעשה נקרא אלא ע"ש הגומר וא"כ כי מסייע בגמר ודאי מהני, אלא בא למעט שא"צ לסייע מתחילה ועד סוף אלא די אפילו בתחילה לחד, ע"ש, וע"ע בט"ז אורח"י סי' לב סק"ה. ושמעתי ממרן שליט"א דכן משמע נמי מד' המג"א סי' לב סק"א שהביא בשם הט"ז שם דדוקא כשסייעו בעיבוד עצמו, אבל אינו מועיל אם סייעו להשחיר הרצועות, ומוכח מזה דמ"מ בגוף העיבוד מהני אף בסופו שיעשה לשמה, ועי' בבה"ל שם בשם הגאון מהר"ם בנעט ובשורת שבט הלוי ה"א סי' ו, וח"י סי' קע"ג וקע"ד, וראה עוד להלן.

נג. שר"ת פנמ"א ח"א סי' מה השיג ע"ד הט"ז הנ"ל דאיך נאמר הוכיח סופו על תחילתו, כיון דתחילתו עשאו עכו"ם, איך נאמר דמשום דבא הישראל לבסוף וסייעו לשמה יוכיח על תחילתו שהי' לשמה, ועוד

משנת תרפ"ט, והו"ד בשבט הלוי ח"י סי' קע"ד. נוכ' הפוסקים דהא דקיי"ל כל העושה ע"ד ראשונה עושה הוא דוקא כאותו אדם אבל בשני אנשים לא נאמר דין זה, ולכן אם הוציאו מהסיד ועדיין אין העור מעובד כדין, ואדם אחר מכניסו שוב לסיד צריך גם הוא לעבדו לשמה אף שהראשון הכניסו כבר לשמה, ועי' בקסה"ס סי' ד' בלשכ"ה סק"ג בשם הברכ"י דהא דמספיק לשמה שבתחילה לכל הספר, היינו דוקא כאותו סופר אבל אם בא סופר אחר לכתוב או לתקן איזה אות צריך לומר שעושה לשמה ולא סגי באמירת הראשון, ע"ש. וע"ע בשבט הלוי ח"א סי' ו' לענין הוכיח סופו על תחילתו דבשני אנשים לא אמרין הכי, ע"ש].

לג. שבט הלוי שם דבתי העיבוד של החילונים אין להם נאמנות ע"ו, ופשיטא דבלא השגחה ברורה אין ליקח מהם עורות לסת"ם, ע"ש. וראה עוד לעיל פרק א' סעיף ז' ובהערה אודות החילונים שבזמננו, ע"ש].

מ. שבט הלוי שם. וראה לעיל סעיף ז' ובהערות לענין חשש אחלופי בעיבוד שנעשה ע"י עכו"ם, ע"ש.

מא. יעויין בשבט הלוי ח"י סי' קע"ג וקע"ד שהוא תיקון העולם להרגיל השגחה על עיבוד העורות ותקנה גדולה ונחוצה